

TEDESKO GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ISKRA
— INDUSTRIJE ZA ELEKTROMECHANIKO, TELEKOMUNIKACIJE, ELEKTRONIKO IN AVTOMATIKO, KRANJ

OBSODBA SAMOVOLJE

Uredniški odbor našega osnovnih smernic našega glasila se je v zadevi Franca družbenega razvoja, hkrati pa Križaja iz »Elektromehanike« je tak akt tudi protustaven, doslej zavestno vzdržal sle- ker so z njim kršene osnov- herne objave in komentarja, ne pravice delovnega člove- s katerekoli strani, ker meni, ka, kot sta osebna nedotaklj- da je urejanje delovnih raz- vost in pravica do dela. merij notranja zadeva vsa- Uredniški odbor meni, da kega kolektiva, v okviru za- je treba vse zadeve urejevati konitih predpisov. prek samoupravnih organov, se podrediti njihovim skle- pom in jih spoštovati. Druž- beno-politične organizacije pa imajo nalogo in so odgovorne za to, da se v kolektivu v polni meri uveljavi načelo samoupravnosti.

Kljub jasnemu in nedvoumnemu sklepu DS »Elektromehanike« z dne 21. 3. 1966, s katerim je delavski svet zavrnil pritožbi Franca Križaja glede premestitve in mu izrekel ukrep opomina, je skupina nerazsodnih članov kolektiva 23. 3. t. l. samovoljno izgnala Franca Križaja iz tovarne. S tem ravnanjem pa je zadeva prešla okvir »Elektromehanike« in postala družbeni problem.

Ta nezakonit in nedemokratičen postopek zasluži vso obsodbo, neglede na osebe in motive, ki so jih privedli do tega koraka. Tak pojav krši osnovno linijo naše družbeno-politične ureditve, katere temelj je prav samoupravni sistem. Vse subjektivne sile morajo svojo dejavnost usmerjati prek samoupravnega sistema in ga razvijati. Vsak odklon od tega načela pomeni zanikanje

op. uredništva: Po informativnem glasilu tovarne »Elektromehanika« z dne 29. marca t. l. povzemamo, da je uprava tovarne to dejanje obsodila, uvedla disciplinsko preiskavo proti storilcem in podala prijavo pristojnim državnim organom. Prav tako je to dejanje z vso ostrino obsodil tudi tovarniški komite Zveze komunistov tovarne in sprejel ustrezne sklepe, katere bomo objavili v prihodnji številki.

Uredniški odbor
»Iskra«

Naša tovarna elektronskih merilnih instrumentov v Horjulu

Prizadevanja za boljše gospodarjenje v Horjulu lepo uspevajo

Delovni kolektiv naše tovarne elektronskih merilnih instrumentov v Horjulu je lani zaradi dveh, povsem objektivnih vzrokov izpolnil le 75 % svojih proizvodnih obveznosti. Njegov proizvodni plan je namreč znašal milijardo 853 milijonov starih dinarjev, realizacija plana pa je dosegla višino milijardo 390 milijonov. Vzroka za to: težave zaradi pomanjkanja ustreznega uvoznega materiala in stornacija naročil za žične upore s strani EI NIS, kot posledica zmanjšane proizvodnje TV sprejemnikov. Oba ta vzroka sta bila tolikšna, da vsa prizadevanja za boljšo realizacijo proizvodnega plana niso rodila zelenih sadov.

Za letos ima tovarna v Horjulu nekoliko nižji proizvodni plan — milijardo 470 milijonov starih dinarjev, toda že v prvih dveh mesecih se je pokazalo, da so napor kolektiva pri izpolnjevanju proizvodnega plana uspešni. V januarju in februarju so namreč izdelali za 301 milijon starih dinarjev svojih izdelkov, kar hkrati pomeni 20,5 % izvršenega letnega proizvodnega plana. Ugodno teče proizvodnja tudi v marcu in je pričakovati, da bo v prvem trimesečju planirana proizvodnja znatno presežena.

Glede na založnost in druge okoliščine v tovarni upajo, da vsaj v I. polletju ne bodo imeli posebnih težav z uvoznimi materiali, z občutno povečanim izvozom svojih izdelkov in z dodatno, neplansko proizvodnjo pa bodo skušali zagotoviti zadostne količine materiala tudi za II. polletje.

Razveseljivi so letošnji izvojni rezultati te naše mlade tovarne. Medtem ko je horjulska tovarna v preteklem letu izvozila na tuja tržišča skupno le za okrog 17.000 dolarjev svojih izdelkov, znaša njen letošnji izvojni plan 55.000 dolarjev. In da so se tudi te naloge v Horjulu uspešno lotili, kažejo izvojni uspehi v prvih dveh mesecih — izvozili so za 15.000 dolarjev, torej le za dva tisoč dolarjev manj kot v vsem lanskem letu! Zlasti izvažajo elektronske merilne instrumente in regulacijske transformatorje, razpoložljive proizvodne zmogljivosti in dosegljive količine potrebnega tovrstnega materiala pa so jim omogočile še dodatno proizvodnjo in izvoz — za inozemskega partnerja so namreč že izdelali serije ohišij za elektronske instrumente, pričakujejo pa, da se bo ta posel še razširil in prinesel dokajšen devizni dotok prek planiranega izvoza, s katerim računajo, da bodo

ustvarili tolikšna devizna sredstva, da bodo z njimi lahko zagotovili uvoz potrebnega reprodukcijskega materiala iz tujine.

Ta dodatni posel med drugim kaže, da se je delovni kolektiv tovarne v Horjulu, resno lotil nekdanjih slabosti in vedno bolj prehaja k intenzivnemu gospodarju, kar pa je na drugi strani prav gotovo v precejšnji meri tudi zasługa večje samostojnosti in odgovornosti tovarne v novi organizacijski obliki združenega podjetja. Pozitivna so nadalje tudi prizadevanja kolektiva, da bi čim bolj zmanjšal proizvodne stroške in s tem omogočil uspešen nastop na zunanjem trgu in tam, zagotovil tudi čim bolj ugodno prodajno ceno. V tem pogledu pri izvozu nekaterih izdelkov dobro uspevajo, pri nekaterih izdelkih pa seveda še vedno prihaja do določenih negativnih razlik, vendar številke kažejo, da bo končna bilanca izvoza in izvoznih cen vsaj izenačena, če ne ugodnejša.

Tovarna elektronskih merilnih instrumentov v Horjulu se je še nadalje odločila sodelovati s PSO, ZZA in nabavno organizacijo na osnovi pogodb. To sodelovanje je dobro, okrepi bi veljalo le analizo trga za to tovarno, kar bi nedvomno še olajšalo ugoden plasma njenih izdelkov na tista inozemska področja, kjer bi bilo mogoče doseči še ugodnejše prodajne učinke in ugodnejše cene.

Delovni kolektiv v Horjulu se v celoti zaveda, da je nadaljnja rast in razvoj tovarne odvisen od prizadevanj slehernega člana kolektiva zato z vso resnostjo išče nova pota, obračunava s slabostmi preteklosti, skratka gospodari preudarno in kar se le da ekonomično, le v tem vidi pogoje in svojo perspektivo, hkrati pa tudi osnove za ureditev enega izmed po-

(Dalje na 6. strani)

Zgornja slika predstavlja razstavljeni prostor našega združenega podjetja na letošnjem Salonu elementov za elektroniko, ki je bil v Parizu v času med 28. januarjem in 22. februarjem. Vse kaže, da je bil ta mednarodni nastop »ISKRE« kronan z uspehom, vsekakor pa bomo v prihodnji številki temu dogodku posvetili nekaj podrobnejših vtisov — iz objektivnih prazgov žal z majhno zamudo

Protestno pismo Gospodarske zbornice SRS ob sklepu Jugobanke o delitvi deviz

O novem neobjektivnem kriteriju Jugobanke pri delitvi deviz, je tednik »Iskra« že poročal v prejšnji številki na prvi strani pod naslovom »OGROZENA PROIZVODNJA«. Upravni odbor Gospodarske zbornice SRS je po 3. seji, ki je bila 18. marca, poslal na pristojna mesta, v zvezi z zadnjimi sklepi Izvršnega odbora Centrale Jugoslovske banke za zunanjo trgovino — protestno pismo, ki ga zaradi aktualnosti v nekoliko skrajšani obliki posredujemo tudi članom našega kolektiva.

V zadnjem času se je obrnila na našo zbornico vrsta delovnih organizacij, ki izražajo svoje negotovanje in protestirajo proti neobjektivnim kriterijem, ki jih uveljavlja Jugobanka pri delitvi deviznih sredstev. Gospodarske organizacije ugotavljajo, da je zadnji razdelilnik Jugobanke primer očitne diskriminacije za podjetja s področja ljubljanske filiale, in v svojih protestih navajajo, da se jim bosta zavoljo tega zmanjšala izvoz in stopnja rasti proizvodnje, močno pa bosta zavirala tudi poslovno sodelovanje in integracija naploh. Ker je problem vsakakor očiten, je potrebno, da analiziramo odnose med centralo in filialami Jugobanke, kakršni so bili lansko leto, in jih primerjamo s stanjem, kakršnega ustvarjajo zadnji ukrepi centrale Jugobanke.

Predvsem moramo ugotoviti, da odstotna razmerja, ki so se formirala v letu 1965 med centralo in filialami Jugobanke, ne morejo biti izhodišče za kvantifikacijo odnosov v letu 1966. In predvsem zaradi tega ne, ker so se ta razmerja izoblikovala pri posameznih filialah v letu 1965 pod močnim vplivom subjektivnih činiteljev, pri čemer ni bila ustrezno upoštevana regionalna usmeritev zunanjetrgovinske menjave, in ker so posamezne filiale oziroma podjetja na njihovem območju dosegle različne uspehe pri izvozu na konvertibilna področja. Kolikor bi bili torej realizirani dosežki izvoza na konvertibilna področja iz leta 1965 osnova za leto 1966, bi to pomenilo ponovno močnejše obremenjevanje tistih filijal Jugobanke, ki so imele več uspehov pri povečevanju izvoza na konvertibilna področja. To pa bi se pri podjetjih, ki z njimi poslujejo, pokazalo v povsem pretiranih, ekonomsko neosnovanih zahtevkih.

Ljubljanska filiala je v letu 1965 dosegla v menjavi s konvertibilnim področjem faktor 0,87 (točneje 0,876), pri čemer je bilo 63,5 odstotka vsega industrijskega izvoza usmerjenega na konvertibilno področje. Od skupnega izvoza, ki ga zajema centrala Jugobanke, odpade na konvertibilno področje (vključno z ljubljansko filialo) le 46,2 odstotka vsega izvoza; če pa izločimo ljubljansko filialo, so vse ostale filiale izvozile na konvertibilno področje samo 42 odstotka vsega svojega izvoza.

Taka struktura izvoza in neustrezen faktor menjave s konvertibilnim področjem sta že v letu 1965 povzročila gospodarstvu na področju filiale Ljubljana vrsto težav, posebej neugodno pa sta vplivala na razvoj proizvodnje. Brez dvoma je to osnovni razlog, da se je ob 8,3-odstotnem povečanju vse jugoslovske industrijske proizvodnje povečala industrijska proizvodnja v Sloveniji le za 4 odstotke.

Proizvodne organizacije so bile prisiljene, da so uporabile skoraj vso retencijsko kvoto za uvoz surovin in repromaterialov, kar je zaviralo obnavljanje in modernizacijo obstoječih kapacitet. Visok delež izvoza na konvertibilna področja, ki je sam po sebi zelo pozitiven, je vplival tudi na gibanje dohodka gospodarskih organizacij ter povzročil slabšo akumulativnost in s tem manjše možnosti za razvoj prav tiste industrije, ki se je usmerila v izvoz na konvertibilna področja, oziroma je omogočilo posredno odlivanje akumulacije v tiste gospodarske organizacije, ki so s svojim izvozom usmerjene predvsem na klirinška področja. To dejstvo omenjamo zgolj zavoljo tega, da podčrtamo absurdnost, v katero vodijo nadaljnje linearne zaostritve, ki ne upoštevajo tega, ali so podjetja že dosegla visoko ali nizko stopnjo v usmeritvi na konvertibilna tržišča.

Industrijska podjetja s področja ljubljanske filiale so se skušala v čim večji meri preusmeriti v uvoz repromateriala na klirinška področja, ker so imele že lani oster faktor menjave za konvertibilno področje. To prizadevanje pa jim je močno zaviralo neskladno dodeljevanje kontingentov in deviznih sredstev za uvoz iz klirinških področij. Poleg tega uvoz iz klirinških področij ne more povsem in povsod nadomestiti uvoza iz konvertibilnih področij, saj so konvertibilna tržišča zahtevnejša glede kvalitete in ostalih pogojev. Lanske okoliščine proizvodnje so povzročile desortiranost v zalogah reprodukcijskega materiala, s čimer se je industriji v določeni meri omejila možnost, da bi še bolj povečala izvoz na konvertibilna področja.

Vsi navedeni problemi nastopajo v toliko bolj zaostrenih razmerjih, kolikor bolj so delovne organizacije pri svojem izvozu že zdaj usmerjene na konvertibilna tržišča.

Zato nikakor ne moremo sprejeti takih rešitev, ki tudi za naša podjetja z že doseženo visoko stopnjo usmerjenosti na zahodna tržišča zahtevajo nadaljnje bistvene premike s klirinških področij na konvertibilna.

Navzlic tem dejstvom pa je centrala Jugobanke tudi za leto 1966 uporabila metodo zniževanja faktorjev s formulo, ki izključuje vsakršne ekonomske kriterije. Ta formula je pripravljena tako, da daje že vnaprej tiste rezultate, ki si jih je zastavil v program aparat banke. S takšnim računom se znižuje faktor za filialo Ljubljana od 0,87 na 0,64, kar zahteva od njenih podjetij, da letos znižajo uvoz reprodukcijskega materiala s konvertibilnih področij za 14 odstotkov v primerjavi z lanskim letom, pri tem pa morajo povečati izvoz na ta tržišča za 17 odstotkov. Očitno je, da so take birokratske konstrukcije v popolnem nasprotju z realnimi ekonomskimi možnostmi.

S tem, da Izvršni odbor Jugobanke jemlje lanskoletna dosežena razmerja kot startno osnovo za letošnje leto ter jih zastruje v odnosu do nekaterih filijal, ravna povsem diskriminatorno in ekonomsko neutemeljeno.

Na zasedanju izvršnega odbora Jugobanke 4. t. m. je bil sprejet dokončni razdelilnik, iz katerega se že na prvi pogled vidi, da bi filiala v Ljubljani morala v letu 1966 v primerjavi z letom 1965 povečati suficit za cca 330 odstotkov, kar je popolnoma nerealno in domala neresno. Prav tako je nemogoče, da bi ljubljanska filiala prenesla obremenitev, ki predstavlja kar 42,3 odstotka skupnega suficita centralne Jugobanke.

Ker je ljubljanska filiala že sklenila pogodbo za leto 1966, bi morala znižati konvertibilna sredstva za uvoz po teh pogodbah v povprečju za 24 odstotkov. To pa postavlja ljubljansko filialo pred nerešljive probleme. Zmanjšanje za 24 odstotkov je namreč mišljeno v povprečju, ki ga ne bo mogoče aplicirati na vsa podjetja, zlasti pa ne na mnoga devizno aktivna podjetja.

V tej zvezi podčrtavamo, da pomeni storniranje že sklenjenih pogodb negacijo vsega, kar je bilo doslej v letu 1966 pri razmerju uvoz — izvoz doseženo. Posledica tega bo izguba na času in v času proizvodnje, kar bo v ekonomski podjetij povzročilo hude motnje. Tak postopek je povsem enak uveljavljanju predpisov z retrogradno veljavnostjo, ki smo jih z Ustavo dokončno ovrgli.

Smatramo, da se podjetja ne morejo strinjati s takšnimi razdelilniki in postopki, ker se na ta način vnašata v gospodarstvo nered in nestabilnost

Upoštevač dejstvo, da lo in filialami ter med filialami Jugobanke in komitenti po zgoraj opisanih načelih.

3. Čimprejšnjo sklenitev novih pogodb med Jugobanko in proizvajalnimi organizacijami na osnovi predhodnega sporazuma.

4. Izpolnitev deviznega sistema naj bo pripravljena za javno razpravo vsaj do srede tega leta.

lo in filialami ter med filialami Jugobanke in komitenti po zgoraj opisanih načelih.

3. Čimprejšnjo sklenitev novih pogodb med Jugobanko in proizvajalnimi organizacijami na osnovi predhodnega sporazuma.

4. Izpolnitev deviznega sistema naj bo pripravljena za javno razpravo vsaj do srede tega leta.

Samoupravni sistem in modernizacija proizvodnje - poroka za uresničitev družbenih in gospodarskih smotrov reforme

Pretekli teden je bila 4. seja Centralnega komiteja ZK. Glavna tema seje so bile naloge ZK Slovenije pri uresničevanju družbenih in gospodarskih smotrov reforme, o čemer je imel referat sekretar CK ZK tov. Albert Jakopič.

Tov. Jakopič je v svojem referatu najprej ugotovil, da je razprava na plenumu CK ZKJ, zlasti pa sklepi, načelno in konkretno opredelili najbolj aktualne naloge komunistov v boju za družbene in gospodarske cilje reforme. Nadaljnji razvoj samoupravljanja in materialni napredek družbe sta neposredno povezana z materialno in moralno stimulacijo proizvajalca na delovnem mestu samem. Komunisti v delovnih organizacijah morajo v sedanjih razmerah in oprajoč se na moralno-politično podporo, ki jim jo je dal plenum CK ZKJ, zelo odločno, kritično in pogumno odstranjevati vse odpore in deformacije, ki nastajajo v odnosih v delovnih organizacijah in ki ovirajo ali celo preprečujejo nenehno krepitev samoupravne vloge delovnega človeka, načel nagrajevanja po delu in uresničevanje vseh drugih nalog reforme, ki so opredeljene v sklepu in gradivu plenuma CK ZKJ.

Te besede tov. Jakopiča dovolj jasno poudarjajo vlogo samoupravnega sistema v delovnih organizacijah. Le preko samoupravnega sistema se morejo razvijati tudi vse akcije subjektivnih sil znotraj organizacij.

Nadalje je tudi pomembna ugotovitev, da komunisti ne smejo spregledati, da obrtniška miselnost, ki še obstaja v delovnih organizacijah, ni več samo ovira, zaradi katere se naše gospodarstvo počasneje modernizira, temveč vedno bolj zavira tudi hitrejšo razvijanje samoupravnih odnosov. Pri nosilcih takšne miselnosti in prakse se prepletajo konservativni pogledi na organizacijo proizvodnje in gospodarske odnose s konservativnimi pogledi na družbene odnose. Proti obrtniški miselnosti pa bomo najbolj učinkoviti, če se bodo komunisti v organih samoupravljanja in na svojih delovnih mestih odločno zavzeli za uveljavitev tistih proizvajalcev in strokovnjakov, ki razumejo nujnost modernizacije našega gospodarstva na temeljih najnovejših tehničnih dosežkov in dognanj znanosti in ki so tudi sposobni takšne naloge uspešno opravljati.

Iz teh ugotovitev in nalog sledi, da bo treba na delovna mesta v delovnih organizacijah postavljati ljudi, ki imajo strokovne sposobnosti in družbeno-politične kvalitete. Ta mesta morajo biti podvržena tudi stalni konkurenci, kar je bilo poudarjeno tudi že na 3. plenumu CK ZKJ.

Ni prezreti, da stojimo pred velikim vključevanjem v mednarodno gospodarstvo. Le taka orientacija, kot je navedena, bo pripomogla k hitrejšemu gospodarskemu razvoju naše države. To pa bo seveda zahtevalo maksimum naporov vseh naših delovnih ljudi v naših delovnih organizacijah, zlasti pa tistih, ki so odgovorni za organizacijo poslovanja, moderno tehnologijo, avtomatizacijo, znanstveno-raziskovalno delo in sploh za napredek proizvodnje. Za uresničevanje teh nalog pa so seveda zlasti odgovorni na prvem mestu člani ZK, člani najnaprednejše družbeno-politične organizacije v našem družbenem sistemu, ki tudi prvenstveno nosi odgovornost za pravičen, družbeno-ekonomski razvoj v nadaljnji izgradnji socializma v naši družbi. G. P.

K članku »20 - letnica Iskre«

Tov. urednik!

Ne vem, če me boste dobro razumeli, vendar bom na kratko pojasnil velike dvome o zelo zapletenem pisanju o 20-letnici »Iskre« odkar sem prebral v 10. številki od 2. marca v našem glasilu članek pod naslovom »20 let Iskre« izpod peresa I. S.

Tov. urednik, zelo podobne besede sem bral v 11. številki »Iskre« od 18. marca 1945 — pod naslovom »Ob 20-letnici — letne športne igre »Iskre«, kjer med ostalim piše, da so bili vsi predsedniki komisij za šport in rekreacijo iz vseh enot podjetja mnenja, da se organizira letne igre ob 20. obletnici osvoboditve in ob 20-letnici podjetja (le-te so bile 26. in 27. junija 1945). Vsi dobro vemo, da je bil lani proglašeno 9. maj — dan zmage — za državni praznik. Praznovali smo torej 20-letnico zmage nad fašizmom, po vsebini omenjenega članka pa z istim dnem tudi 20-letnico »Iskre«. Članek v že omenjeni številki 10 od 10. marca letos pa kaže, da se 20-letnica Iskre računa od 8. 3. 1946, ko je takratni minister za industrijo in rudarstvo narodne vlade Slovenije tov. Franc Leskošek-Luka podpisal akt, s katerim se je naše podjetje preimenovalo in registriralo v javnih knjigah v tovarno z imenom »Iskra«.

Po vsem tem sodeč, imajo vsi prav! Prav imajo celo tisti, ki so napisali v naš STATUT, da »Iskra« obstaja pravno šele od 31. decembra 1946, ko je vlada FLRJ izdala poseben akt, s katerim deklarira obstoj našega podjetja.

Ko beremo zapiske iz kranjske tovarniške kronike beremo:

Takoj po osvoboditvi je uprava tovarne dala novemu podjetju ime Strojne tovarne Kranj, 8. 3. 1946 je bilo podjetje preimenovalo v tovar-

no »Iskra«, 31. 12. 1946 pa je bil izdan od vlade FLRJ že omenjeni akt.

Kdaj, torej lahko praznujemo obstoj kranjske tovarne? Po vsej logiki sodeč, od osvoboditve dalje, (9. 5. 1945) ime in datum nas ne smeta zavesti, kajti zametek »Iskre« je bil že prej, le pod drugim imenom, kar pa nas ne sme ovirati, da ne bi slavili začetek »Iskre« ob osvoboditvi. To je važno, ne samo zaradi dejanskega začetka, pač pa tudi zaradi smiselnega razvoja tovarne, ki si je le zaradi novega koncepta in perspektivnega razvoja nadela drugo ime. Druga plat pa je pozornost in spoštovanje do vseh tistih, ki so v najtežjih pogojih pripravljali plodna tla kasnejši »Iskri« in, ki jih tako radi imenujemo veterane oz. pionirje »Iskre«.

Prav ti pionirji pa danes, in prav zaradi različnih tolmačenj, ne vedo, kdaj slavijo 20-letnico dela v »Iskri«, kar je posebno važno pri upokojitvi, saj člen 28. Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov kranjske tovarne od 1. januarja 1965 pravi takole: Delavcu, ki je pridobil pravico do starostne ali invalidske pokojnine in mu preneha delovno razmerje, daje podjetje ob prenehanju razmerja priznanje v obliki nagrade, katere višina je odvisna od nepretrgane delovne dobe v podjetju »Iskra« in sicer:

1. za nepretrgano delovno dobo v podjetju od 2 do 10 let v višini enomesečnega osebnega dohodka
2. za nepretrgano delovno dobo v podjetju nad 10 — 20 let v višini dvomesečnega osebnega dohodka
3. za nepretrgano delovno dobo v podjetju nad 20 let v višini trimesečnega osebnega dohodka.

Datum 20-letnice obstoja tovarne je torej zelo važen tudi za štetje delovne dobe v istem podjetju, nikjer pa tega datuma ni moč zaslediti. Če vsem tem, ki so že odšli oz. odhajajo v pokoj, pa jih smatramo za pionirje oz. veterane »Iskre« računamo njihovo delo v »Iskri« šele od 31. decembra 1946, namesto od 9. maja 1945 — jim delamo veliko krivico, in prav bi bilo, da bi se za pravo obletnico obstoja »Iskre« enkrat za vselej zmenili in postavili pravi datum, da ne bo takih in podobnih nevednosti.

F. D. — Kranj Iz kontrole električnih števcov v Kranju

Delitev dohodka in osebnih dohodkov

Zavedajoč se pomembnosti pravilne delitve dohodka in osebnih dohodkov, bomo morali v prihodnosti vlagati večje napore za izboljšanje delitvenih sistemov. Predvsem pa bi se morale strokovne službe po organizacijskih enotah ukvarjati s problemi, ki so bili že v preteklem letu kritični, v bodoče pa lahko postanejo zavora ne samo urejenemu sistemu delitve, temveč posredno tudi dvigu produktivnosti. Zato smatramo, da bi morala biti teža razvijanja stimulativnejše delitve na sledečih, do sedaj šibkih točkah:

1) Če začnemo z vrednotenjem dela, potem takoj naletimo na pomanjkanje enotnega sistema analitične ocene za celo podjetje. Enote, ki že imajo izvedeno analitično oceno, so do sedaj uporabljali enoten jugoslovanski sistem ali pa nek specifičen prirejen sistem. Smatramo, da bi morala strokovna služba na nivoju podjetja intenzivno delati na izdelavi za Iskro primerne sistema analitične ocene.

2) V pravilniku o delitvi OD za celo podjetje so bili oceno, so do sedaj uporabljale naj bi se formirala sredstva za OD. Ti kriteriji v lanskem letu niso bili dovolj preizkušeni, zato bi bilo potrebno v tekočem obdobju bolj se nasloniti nanje, jih po potrebi tudi spremeniti oziroma dopolniti.

3) Nestimulativnost delitve za delavce po času, nam vedno bolj onemogoča hitrejši napredek na področju organizacije in tehnologije. Kot prvi korak predlagamo, da se za vse take delavce upelje osebnostna ocena, ki naj bo izraz delavčeve učinkovitosti.

4) Znano je, da se razponi v OD med posameznimi kategorijami delavcev iz leta v leto manjšajo, kar predvsem destimulira kvalificirane in visokokvalificirane delavce. Zaradi tega bo potrebno ustaviti proces zmanjševanje razponov ter preiti k stimulativnejšim razlikam med posameznimi kvalifikacijami.

5) Vodilne delavce in strokovnjake, ki bistveno vplivajo na potek poslovanja smo

do sedaj premalo materialno zainteresirali za končne rezultate, ki jih dosega posamezna tovarna oz. podjetje. Prav bi bilo, da v teh primerih smejeje pristopimo k stimuliranju, vendar le na podlagi doseženih uspehov ne pa apriorno vnaprej.

6) Problem pa, ki pogojuje vse zgoraj navedene, pa predstavljajo delavci, ki se ukvarjajo s to problematiko. Dosežanja praksa nam kaže, da so to običajno delavci, katerih osnovno področje dela je popolnoma drugo, ter se samo občasno ukvarjajo z delitvenimi problemi (komisija za OD). Jasno je, da tak način dela ne more prinesiti pozitivnih rezultatov. Zato bo potrebno zaostri čim strokovnejše reševanje tega vprašanja. V primerih, ko poedine organizacijske enote ne razpolagajo z ustreznim strokovnjakom, naj se poslužujejo služb na nivoju podjetja.

Sindikalni odbor smatra, da je v svoj program dela zajel najbolj pereča področja, katera se morajo prvenstveno reševati v organizacijah. —S

Marjan Lavrenčič, dipl. ing.

Uvedba sodobne tehnologije — osnova za hitrejši razvoj »Iskre«

Kadar rečemo »tehnologija« navadno mislimo na določene tehnološke operacije, s katerimi bomo proizvedli izdelali. »Tehnološka priprava dela« pa nam vzbudi predstavo o delu, ki ga moramo opraviti, da pripravimo proizvodne postopke in predkalkulacije.

Hitri razvoj tehnike pa zahteva veliko več. Tehnologija postaja nosilec in glavni pobudnik za sistematično delo služb v procesu pripravljavanja industrijske proizvodnje od razvoja do redne proizvodnje. Dosedanji način projektiranja postopkov na delavniški ravni nadomeščamo z znanstvenimi tehničnimi organizacijskimi prijemi, ki jih moremo imenovati »kompleksno uvajanje sodobnih delovnih metod.«

Svet tehnike bojuje hud boj za nenehni napredek in za cenene proizvode. V ZDA imajo industrijalci veliko

prednost, ker so bili od nekdanjega velikopotezni. Zato so osvojili svet z velikimi serijami. Pa tudi sicer uvajajo v področje maloserijske proizvodnje avtomatizacijo, za naše pojme — za blazno naglico. Avtomatizacija obdelovalnih strojev za potrebe maloserijske proizvodnje pa je v zadnjih treh letih tudi v Evropi napravila pravcati izbruh in se ne omejuje samo na velike serije. Vsi sodobni obdelovalni stroji so opremljeni z električnimi programskimi napravami, najzahtevnejši so celo na luknjane ali na magnetofonske trakove. Z njimi moremo na strožnicah, rezkalnikih, vrtalnikih, brusilnikih ter na rezkalno vr-

talnih in drugih strojih poljubno menjati gibanja suportov in orodij oziroma poljubno spreminjati program določene operacije.

Stroji starejše izvedbe imajo na saneh še vedno naslonne, ki gibanja preusmerijo, spremenijo ali zaustavijo. Tak naslon sklene kontakt na mikrostikalu, ki pošlje signal v programsko napravo, da izvede naslednjo, po programu vnaprej predvideno spremembo (vrtljajev, pomika, smeri podajanja). Nastavljanje takih naslonov pa je zelo zamudno, zato že splošno uvajajo stroje brez naslonov in sicer takozvane numerično vodene in krmiljene obdelovalne stroje. Dolžine poti, ki naj jih suporti opravijo v določenem zaporedju (programu), nastavimo s posebnimi številčnimi preklopniki ali pa kar s trakom z električnimi programski napravami. Prvo programsko napravo za numerično vodenje smo v Jugoslaviji izdelali za hidroavlično kopirno strožnico »Pobeda SP 12« (po licenci iz ČSSR) v Zavodu za avtomatizacijo po lastni konstrukciji, o čemer smo že lani poročali v našem časopisu. Z avtomatizacijo odpravljamo v proizvodnji ročno delo na strojih. Duhamornih gibov, ki se dan za dnem ponavljajo ni več, stroje spreminjamo v polavtomate in avtomate in delavca. Ki je bil do sedaj del stroja, preusmerjamo v nadzornika strojev in upravljalca procesa. Taki stroji so danes že na tržišču, vendar jih morejo kupiti le dobro organizirana podjetja, ki imajo odgovarjajoče kadre. Pred uvajanjem sodobnih obdelovalnih strojev v serijsko in maloserijsko proizvodnjo pa je potrebno spremeniti ves dosedanji način dela tako v tehnološki pripravi dela, kot v proiz-

Prodaja v februarju 1966

V mesecu februarju je domače tržišče absorbiralo za 24.529.000 novih dinarjev naših izdelkov (razen izdelkov tovarn: elementov za elektronično, elektronskih naprav in avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici, katere svojih izdelkov ne prodajajo več prek Prodajno-servisne organizaci-

je). S takim mesečnim rezultatom je domača prodaja za 7% preseгла februarjsko zadolžitve. Glede na lanski februar je bila domača prodaja še uspešnejša, saj je bila v letošnjem februarju kar za 33% večja od lanske. Lahko torej govorimo o solidnem prodajnem uspehu, ki je ne-

dvomno plod povečanih prizadevanj kolektiva PSO, da bi kar najboljše plasiral izdelke tovarn, ki se poslužujejo njegovih uslug.

Ne bo odveč pogledati primerjalno tabelo, iz katere je razvidna domača prodaja po branžah v lanskem in letošnjem letu.

Branža	Realizacija 1966		Realizacija 1965		Indeks	
	Mesečna	Kumulat.	Mesečna	Kumulativ.	Mes.	Kumul.
Zveze	2.189.321	4.998.193	2.123.004	5.100.741	97	102
Naprave	1.380.934	2.995.653	2.010.013	4.389.922	146	147
Mer. teh.	3.784.968	7.580.396	5.291.201	10.901.174	140	144
Stik. teh.	2.608.064	5.299.267	4.308.289	6.971.355	165	132
Avtoelek.	1.387.567	2.396.435	1.310.515	2.000.053	94	83
Elementi	2.118.663	4.272.386	1.184.174	2.257.287	56	53
Šir. potr.	5.019.920	8.722.507	8.301.862	15.783.938	165	181
Skupaj	18.489.437	36.264.837	24.529.058	47.404.470	133	131

Največ prodanih izdelkov 96,8% so prevzeli kupci, medtem ko so industrijske prodajalne prodale 2,9% celotne vrednosti domače prodaje, a poslovne enote združenega podjetja so bile pri tem udeležene le z 0,3% prodanih izdelkov.

Kakor navadno tudi mesec februar v nekaterih prodajnih panogah ni minil brez težav, ki so nedvomno kvarno vplivale na izpolnjevanje prodajnega plana in preprečile, da bi bil le-ta boljši. Težavam v glavnem botrujejo objektivni vzroki, kot založenost trga z določenimi izdelki, najsi bo domačimi, ali uvoženimi, pa tudi določene proizvodne težave v posameznih tovarnah, kjer je bilo pomanjkanje materiala v glavnem krivo, da le-te niso uspeli v celoti izdelati predvidenih količin za PSO. Najslabši rezultat je pač dosegla branža »Zveze«, kateri je uspelo izpolniti le 51% mesečne obveznosti. Nekoliko uspešnejši sta bili branži »Naprave« in »Avtoelektrika«, ki sta dosegli 68% in 71% izpolnitev februarjskega plana na domačem trgu. Ostale branže so dose-

le dobre rezultate, med vsemi pa vsekakor najvidnejša branža »Elementi« — 201% in »Široka potrošnja« — 146 procentov.

Čeprav je v januarju kazalo, da bodo s sklepanjem letnih prodajnih pogodb še večje težave, je bilo tudi to vprašanje v februarju zadovoljivo rešeno in v glavnem

podpisane vse pogodbe, odprto je ostalo delno le vprašanje pogodb za vrtnalno stroje, telefonske aparate, nekatere merilne instrumente in za določen del investicijske opreme, vendar si bodo s povečanimi napori skušali zagotoviti prodajo le-teh izdelkov v naslednjem in prihodnjih mesecih.

Vprašanja in odgovori

Član DE ATN Kranj vprašuje: Kdaj se prizna višja kvalifikacija?

Odgovor: Vaše vprašanje se nanaša na fakultetni študij, zato odgovor velja le za to vprašanje. V praksi so slučajji, da na delovnih mestih delajo osebe, ki študirajo na visokih šolah in fakultetah in imajo za seboj že nekaj izpizov oz. so pred diplomskim izpitom. V takih slučajjih se postavlja vprašanje, ki je na moč podobno vašemu: Ali se dotičnim osebam z ozi-

rom na položene izpite na fakulteti lahko prizna višja strokovnost?

Prva stopnja oziroma višja strokovnost se prizna le osebam, ki so dokončale višjo šolo odnosno prvo stopnjo visoke šole, oz. fakultete in, ki so položili vse izpite, ki so predvideni za odgovarjanje šole. Delavcem, ki nimajo diplome prve stopnje na visoki šoli ali pa fakulteti, se torej ne more priznati višja strokovnost, čeprav so opravili večje število izpizov oz. so pred diplomom.

vodnji, v vzdrževalnih oddelkih in v konstrukciji orodij.

Proizvodne postopke morejo pripravljati le tehniki s prakso in industrijski inženirji. Ves postopek in trako-ve pripravijo v laboratoriju. Urejevalec mora le vpeti orodja in jih nastaviti na prave razdalje. Ostalo opravi programska naprava. Kadar sistematično zbiramo in združujemo dele za obdelavo na določenem stroju, upoštevamo že vpeta orodja, tako da je mogoče pri zelo sistematično urejenem tehnološkem delu avtomatično obdelovati dele tudi če nastopajo samo v količinah po nekaj kosov. Menjati je treba le odgovarjajoči trak. Nekateri stroji za dosedanje maloserijsko proizvodnjo na pr. frezalno — vrtnalno stroji, imajo v saržerju do 40 različnih orodij, ki jih po programu izbirajo in avtomatično menjajo ter

tudi vso obdelavo (rezkanje ploskev, oblik in utorov, vrtanje, globljenje, povrtavanje, rezanje navojev) opravljajo avtomatično. Sodobni projektanti obdelovalnih strojev odstopajo od klasičnega naziranja, da je na strožnici treba samo stružiti, na rezkalnem stroju samo rezkati itd. Številne operacije v serijski proizvodnji samo večajo terminske probleme in nedovršeno proizvodnjo, zato jih čimbolj združujemo in stroje opremljamo z dodatnimi napravami. Tudi tam, kjer je do sedaj prevladovalo ročno delo — na primer v pločevinarnah in montažah z veliko naglico uvajajo avtomatizirane stroje in montažne linije.

Nabaviti sodobne stroje in tako modernizirati proizvodnjo in na podoben način avtomatizirati montažna dela, pa ne zmore vsako podjetje. Le podjetja, ki so zadnjih 10

let vložila dovolj sredstev v vzgojo tehnoloških kadrov, organizatorjev proizvodnje, vzdrževalcev opreme in ki so bistveno spremenila raven organizacije dela v procesu pripravljanja industrijske proizvodnje, z uvedbo določene sistematike poslovanja, se danes morejo uvrstiti v najsoodnejše organizirana podjetja.

To pa je kompleks vprašanj, na katera odgovarja sodobna tehnologija. Ona postavlja vrsto zahtev, ki jih je potrebno postopoma, vendar z vsó naglico reševati. Predvideva postopno uvajanje avtomatizacije in modernizacije obstoječih strojev in procesov. V vmesni razvojni stopnji moremo uspešno modernizirati obstoječe stroje z uvajanjem hidravličnih in pnevmatskih elementov ali elementov cenene avtomatizacije. Imajo veliko prednost, ker jih je mogoče zlagati po

Iz montaže merilnih instrumentov v Otočah

Vesti iz Sežane

Na 21. redni seji upravnega odbora tovarne radijskih sprejemnikov v Sežani so bili prisotni člani mnenja, da se predlagani plan nadur za marec v višini 1.774 ur odobri le pod pogojem, če bo predvidena realizacija dosegla najmanj 370.000 N dinarjev. Glede strokovnega kadra, ekonomske in strojne stroke, ki ga tovarna nujno potrebuje, pa ima uprava tovarne dolžnost, da skuša čimprej pridobiti omenjene strokovne delavce.

Upravni odbor je dalje dokaj razpravljaval o reorganizaciji gospodarskega sektorja v smislu intenzivnejšega in koncentriranega dela, ki bo v korist čim boljšemu gospodarjenju. Prav zato je predlagal DS v potrditev spremembo organizacije gospodarskega sektorja s tem, da preide planski oddelek v

resor proizvodnega sektorja. Ukine se delovno mesto vodje planskega oddelka, nabavni oddelek pa prevzame vso pristojnost samostojnega oddelka z večjimi pooblastili in odgovornostmi ob koordinaciji z vodjem gospodarskega sektorja.

Člani upravnega odbora so se tudi pogovorili o sanacijskem načrtu v zvezi s posojilom Splošne gospodarske banke. Načrt, ki je bil predložen omenjeni banki, so potrdili in ga predlagajo DS v potrditev.

Ob koncu zasedanja so se tudi dotaknili notranjih uslug in obratne menze. Za slednjo so bili mnenja, naj uprava tovarne takoj pripravi predlog in predračun za primerno opremo, ki je potrebna, da se zagotovi red, disciplina in higiena v tovarni.

ABC

principu stavnice in po opravljeni nalogi uporabiti na drugem mestu.

Da bi mogli v polni meri izkoristiti vse prednosti, ki jih nudi progresivna tehnologija, pa je potrebno imeti odgovarjajoči programski, organizacijski in projektantski kader, ki zna vse dosežke povezati v enotno visokoproduktivno celoto.

Opisani proces avtomatizacije je končni cilj naše sedanje generacije, vendar ne gre, da bi še naprej zamujali priprave, ki so jih vodilna svetovna podjetja že opravila pred več leti. Sodobna tehnologija zahteva uvedbo sistematičnega poslovanja:

- na področju ekonomike
- na področju tehnike in
- na področju upravljanja

zato, da bi mogla doseči skupen cilj: sistematično (umetno) povečati serije in uvesti avtomatizacijo tudi v

dosedanje serijsko in maloserijsko proizvodnjo, o kateri mislimo, da je ni mogoče avtomatizirati.

Osnovne zahteve, ki jih podaja sodobna tehnologija, podaja priložena slika.

Za nas najzanimivejše področje je tehnika. Razvojno — raziskovalno delo, ki se nadaljuje s konstruiranjem proizvodov in pripravo tehnologije, bogatimo s klasifikacijo proizvodov. S posebnim številčnim sistemom, ki ga moremo imenovati kodni sistem, ki pa ni naš dosedanj kodni sistem, definiramo oblike in lastnosti sestavnih delov, standardnih delov, sestavov, elementov, konstrukcijskih enot in izdelkov. S tem omogočimo napredno gradnjo izdelkov po sistemu stavnice in pospešeno tipizacijo in standardizacijo proizvodov. Močno tudi poenostavimo tehnično administracijo v konstrukcijah, če se pojav-

K anketi mladine v DE »Produkcija« kranjske tovarne

V naslednjem obdobju bo zlasti potrebna pomoč pri uporabi proizvodnih zmogljivosti in obratnih sredstev, razvoju specializacije in kooperacije, politiki zaposlovanja itd., torej gre za odločilen premik z neposredne proizvodnje na pripravo dela. To je značilnost modernizacije gospodarstva, ki zmanjšuje potrebe po kvalificirani delovni sili v sami proizvodnji, ker ta postaja vse enostavnejša, izredno pa potencialno potrebo po usposobljenih kadrih na razvojno raziskovalnih in tehnoloških področjih. To bo imelo za posledico občutno selitev kadrov, povečane potrebe po specializaciji in morda tudi kadrovske prenasičenosti.

V istem času, ko se pri nas že porajajo misli po avtomatizaciji in o vsem tem, kar sem nanizal v začetnem odstavku, pa so dobili člani ZMS v proizvodnji anketna vprašanja — o delu v »produkciji«, o obliki dela mladinske organizacije in o želji za vpis v ZK. Ta vprašanja so v redu, iz odgovorov je tudi razvidno, da je večina mladincev v tovarni vključena

na v mladinsko organizacijo, vendar je čutili, da ni organiziranega dela in aktivnosti v samem vodstvu mladinske organizacije v DE »Produkcija«. Sem mnenja, da so se taka in podobna vprašanja večkrat pojavljala, vendar sem prepričan, da bi se mladina močno zanimala tudi za vprašanja, ki se nanašajo na vsebino prvega odstavka. Šablona je nevarna. Če je želja (po anketi sodeč) mladine v »Produkciji«, da bi želela več sestankov, kjer bi se pogovarili o perečih gospodarskih dogajanjih enote in tovarne, tedaj je treba to misel pozdraviti in jo tudi realizirati, hkrati pa naj se tam govori tudi perspektivno, za nekaj let naprej, kamor vsekakor sodi sodobna tehnologija v svetu avtomatizacije in k temu ustrezno izobraževanje tistih, ki bodo pri teh novitetah prizadeti oz. ki bodo v dogajanju proizvodnega procesa.

V zapisniku o izidu ankete je moč brati tale stavek: Za vpis v ZK ni velikega zanimanja. — Zapisana trditev nima komentara, čeprav bi bilo koristno slišati za vzroke. Prav zagotovo obstajajo neki pomislili pri mladini, če prek ankete izrazi tako misel.

Morda je potrebno zavestno angažiranje pri oblikovanju odnosov in večjega zaupanja? Morda, pravim, morda pa je njihovo preveliko hrepenenje v materialnih vrednotah, ki so zaenkrat za večino mladih, posebno v proizvodnji — nedosegljive, kar pogojuje apatičnost za višje cilje. — Da, tudi o tem bi se bilo potrebno pogovarjati. En sam stavek, kot odgovor — je vsekakor premalo.

Poročilo ankete dalje govori, da precejšen del mladine ne loči razlike med staro in novo obliko podjetja, tisti pa, ki to vedo, so mnenja, da bo

do tovarne zdaj lažje delate in bolje dosegale zadovoljive rezultate. Mnogo pripomb je bilo izrečenih na izredno nizke osebne dohodke, kar žre živce, kviri odnose ipd.

Kdor dobro pozna posamezne člane kolektiva, lahko ve, da se mnogi, ki ne preberejo ničesar kar je za člane kolektiva kjerkoli napisano, kajti če bi tisti, ki ne poznajo razlike med staro in novo obliko podjetja, prebrali le naš časopis ali kogarkoli vprašali — bi to razliko poznali, ker je bilo dovolj povedanega. To spet kaže, da so mladinska posvetovanja (lahko tudi med odmori) — nujna!

Anketiranci so dali dokaj pripomb na občasno pomanjkanje dela v proizvodnji, hkrati so bili mnenja, da organizacija dela še ni na (Dalje na 6. strani)

Nagrajeni racionalizatorji v »Elektromehaniki«

Na predlog komisije za tehnične izboljšave je upravni odbor odobril in nagradil naslednje racionalizacije in tehnične izboljšave:

— Anton Kalan iz odpremnega oddelka je prijavil predlog izboljšave na leseni embalaži za pakiranje stojal telefonskih central in s tem prihranil tovarni letno 7.825,50 N din. UO mu za zgornji predlog v smislu obstoječega pravilnika o racionalizacijah in izboljšavah priznava enkratno premijo v višini 242 N din.

— Valentin Zor iz stiskalnice produkcije je predlagal spremembo orodja P 37150, ki služi za sestavljanje gredi z rotorskim jedrom kode 18 360 127 za EVS-10. S tem predlogom je prihranil tovarni letno 1.841,40 N din. Glede na to, da predlagana sprememba na orodju zelo ugodno vpliva tudi na

kvaliteto izdelka, mu priznava upravni odbor enkratno nagrado v višini 100 N din.

— Živko Kostovski iz pomožne orodjarne produkcije je prijavil izboljšavo tehnološkega postopka pri obdelavi jedra magneta za VK 3 kode 30 001 300 in VK 4 kode 38 150 005. S tem je skrajšal tehnološki postopek in ustvaril gospodarsko korist, ki se izkazuje v dvoletnem prihranku v višini 6.732,00 N din. Upravni odbor mu priznava enkratno premijo v višini 497 N din.

— Za prijavljeno racionalizacijo pri uporabi izmetnih magnetnih kock kode 27 150 020, ki se vgrajuje v jarem magneta enofaznega števca je upravni odbor priznal Dragu Arhu in Branku Vukotiču iz gospodarskega sektorja enkratno nagrado po 380 N din, ker ima s to realizacijo tovarna letno 28.698,10 N din prihranka.

»1. aprila« so rekly v Lipnici, ko so neke zvedele, da bo več d'narja

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega očeta

Matevža Plestenjaka

se zahvaljujemo vsem za izkazano sožalje, cvetja in vence. Iskrena zahvala vsem sodelavcem elektrodavnice, galvanike, montaže relejev ATN, fakturnem oddelku, strojepisnici PSO Ljubljana, ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Rozka Delič, Marinka Brezar, Justi Berčič, Anica in Franci Plestenjak

ljava izdelki z mnogimi izdelkami. (Znana tovarna Werner — Pfeleiderer je plačala firmi Copic v Parizu cca 120.000 DM za uvedbo podobnega številčnega sistema samo za sestavne dele.) To omogoči tudi sistematično delo v tehnološki pripravi dela, pri projektiranju procesov in pri organizaciji kooperacije. Rezultat teh naporov je velika racionalizacija pri orodju, postopkih in normiranju. Boljša tehnološkičnost proizvodov, t. j. lažja in produktivnejša obdelava in montaža, prinesejo neslutene prihranke, ki pa jih je, mogoče najboljše izraziti s projektiranjem sodobne proizvodnje, t. j. s projektiranjem specializirane pretočne proizvodnje. Dosedanje serijsko in maloserijsko proizvodnjo je mogoče s takimi organizacijskimi prijemi spremeniti v proizvodnjo z značajem množinske proizvodnje.

Ker imamo v svetu pretežno opravka z maloserijsko in serijsko proizvodnjo (celo v SSSR cenijo, da imajo 80% take proizvodnje), so potrebni še predhodni ukrepi na področju ekonomike. Iz tega dela slike vidimo, da v svetu posvečajo zelo veliko skrb planiranju družbene delitve dela, ki smo jo v Jugoslaviji povsem zanemarili. Brez takega usmerjanja v socialističnih državah in brez združevanja kapitala v kapitalističnih podjetjih in koncernih, ne moremo priti do pomembnejših uspehov, ki imajo preko mednarodne in panožne delitve dela za končni cilj

— združevanje enakih proizvodov

— specializacijo proizvodnje in s tem

— sistematično povečevanje serij

kar je osnovna zahteva sodobne tehnologije.

Vseh naporov, ki smo jih do sedaj napravili na področju tehnike in ekonomike pa ne bo mogoče uporabiti, če jih ne bo prevzelo in podpiralo tudi upravljanje. Samoupravljanje se ne sme zapirati samo vase, ker bo sicer izgubilo poslovno bitko. Podpreti mora napore za kompleksno uvajanje sodobnih delovnih metod, s pametno tarifno politiko, ki ni uravnolovka, pa omogočiti dotok in vzgojo potrebnih strokovnih kadrov, predvsem pa poskrbeti za splošno strokovno znanje in za človeško zrelost ter dobre medsebojne odnose.

Materialna baza in planirani razvoj proizvodnje omogočijo organiziran študij proizvodov, ki ga poznamo pod pojmom »Product research« (raziskovanje o proizvodu). Teh služb pri nas, žal, nimamo. To je študij, s katerim vskladimo podatke tržnih

raziskav s podatki razvijalcev in raziskovalcev o predvidevanju razvoja tehnike z dejanskimi možnostmi, ter naredimo program za razvoj in tehnološko pripravo novih proizvodov. Danes to opravljamo popolnoma neštudijsko, zato so tudi naše odločitve večkrat zelo porazne in gospodarsko neproučene.

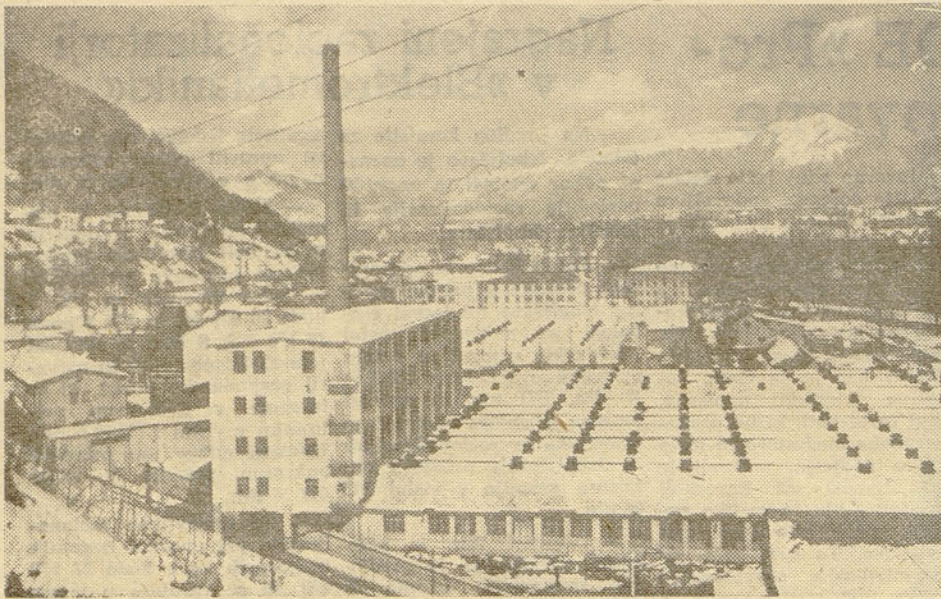
Šele taki ukrepi omogočijo delo strokovnih služb, postavitve realnega plana, uvajanje sodobne tehnologije in projektiranje pretočne proizvodnje.

V našem podjetju nihče kompleksno ne skrbi za uvajanje sodobnih dosežkov. Ne skrbiti za projektiranje pretočne proizvodnje in premalo skrbiti za višjo raven tehnologije. Zato je naša nedovršena proizvodnja ogromna in planirane cene nevzdržno visoke. Udeležba ročnega dela je prevelika, avtomatiza-

cija ročnega dela praktično sploh ne obstaja. Lansiranje nalogov celo v najboljše proizvodnih poteka še vedno po občutku. Ekonomske enote ne živijo s procesom, ker smo svete delovnih enot postavili brez prave povezave s procesom.

V času, ko sorodna inozemska podjetja že 15 let uvajajo sodobno organizacijo dela in progresivno tehnologijo ko razpolagajo z najrazličnejšimi statistikami o sortimentu delov, o naraščanju stopnje avtomatizacije in ko za operativno planiranje uporabljajo elektronske računalnike, pa v našem podjetju niti ne vemo, koliko enakih delov in kje proizvajamo.

Sistematično urejen arhiv po podobnosti bi dal »sanjsko knjigo« našega podjetja — kaj vse si konstruktorji in voditelji predstavljajo in ne,

Za »uvod« v pomlad — nov sneg, ki je lepo pobelil »Elektromehaniko«

K ANKETI MLADINE V DE PRODUKCIJA

(Nadaljevanje s 5. strani)
zadovoljivi višini. Trdijo tudi, da je pri nekaterih delovnih skupinah premajhna pozornost brigadirjev do dela in tudi do delavcev.

Ko analiziramo ta mnenja, je treba priznati, da so mla-

Prizadevanja...

(Nadaljevanje s 1. strani)
membnih vprašanj — ustreznega zvišanja osebnih dohodkov.

Osebnih dohodki v Horjulu doslej namreč niso šli v korak s povečanimi življenjskimi stroški in doseženimi poslovnimi rezultati, kajti rekonstrukcija tovarne je terjala odplačilo anuitet in tja so v glavnem šla ustvarjena sredstva. Ugodnejši poslovni rezultati v letošnjem letu pa kaže, da bodo imeli ugodne odraze tudi na področju osebnih dohodkov, kar je povsem prav in hkrati jamstvo, da bo boljša stimulacija delovni kolektiv še bolj podžgala k intenzivnemu gospodarjenju, le-to pa je osnova za nadaljnji procvit te naše tovarne.

di delavci dobri opazovalci in da iščejo vzore. To je preprosta, toda temeljna želja dokajšnje večine mladih, da iščejo pota, kako doseči bistveno večji angažma, ki pa je lahko pogojen z vzori predpostavljenih in starejših delavcev.

K tem mislim dodajajo nekatere mladinke: »So primeri, ko moramo dvigati in prekladati pretežke zaboje!«

Če komentiram to resnico, tedaj moram odločno poseči v to dogajanje. Vsi moramo videti v dekletih bodoče matere. Vemo, da so nekatera dekleta in tudi žene fizično šibkejša. Pretežno fizično delo (posebno dviganje ali prekladanje težkih zabojev) pa lahko kvarno vpliva na njih zdravlje, lahko je v nevarnosti tudi njihovo bodoče materinstvo. Zato je nujno, da predpostavljene ve, kaj kdo zmore in kaj ne in da prevzame vso odgovornost.

V nadaljnjem besedilu o izidu ankete so kritizirani tudi nekateri postopki pri postavljanju norm, saj se, kot zatrjujejo mladinci, neredko dogaja, da normo postavlja

ali popravlja mojster in ne normirec. Iz ankete je tudi razvidno, da je dostikrat pozornost in odgovornost do delavca premajhna, niso pa redki primeri, da predvsem mladi delavci kaj radi in brez potrebe zapuščajo delovna mesta.

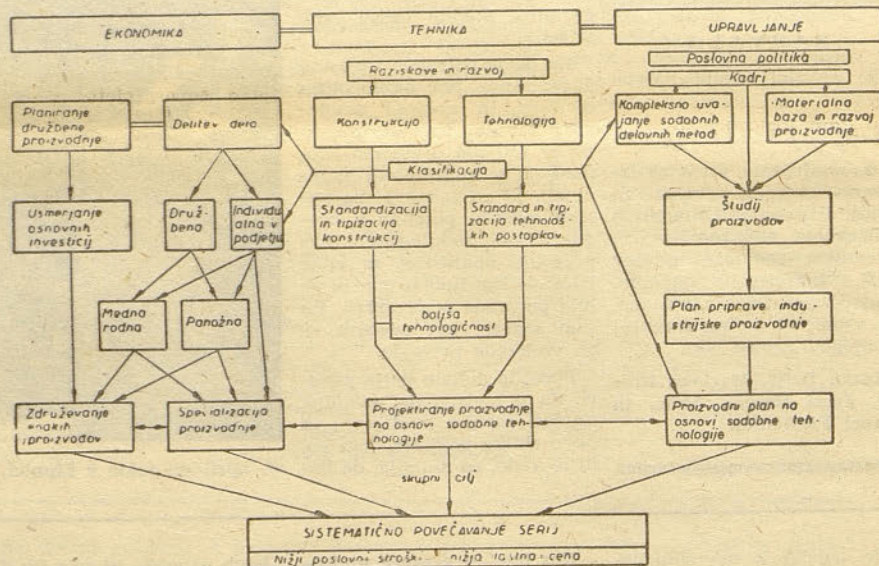
Ado

1. aprila važni in odločni sklepi

»Statut, splošni akti združenega podjetja in organizacijski predpisi, se bodo odselej strogo izpolnjevali, vse kršilce pa bodo klicali na odgovornost«, je na dan 1. aprila, sklenil naš DS po večurni razpravi, iz katere se je dalo razbrati, da je temu najvišjemu organu samoupravljanju končno dovolj tega, da se razni akti in sklepi samo sprejemajo, izpolnjuje jih pa vsak po svoje, po svojem tolmačenju, po svoji podobi in navdihu. Z zadovoljstvom pozdravljamo tak ukrep, ki bo v našo sredino vnesel občutek resnosti, reda in zakonitosti, s čimer bodo od slej lahko odpadli vsi nezaželeni posegi na tuja področja, in bo vsakdo, ki bi rad pometal, lahko z veliko brezovo metlo pometal in pomedel lep kup navlake pred svojim lastnim pragom. S tem bo odpadla precejšna

odvečna energija posameznikov, da se bomo odselej lahko temeljiteje posvetili svojemu osnovnemu delu, za katerega prejemamo svoj osebni dohodek. Delavski svet je popolnoma jasno ugovoril in pribil, da so časi razprav, diskusij in pogovarjanja minili, da pa je treba pričeti z najresnejšim delom, če nočemo, da nam barka potone, z njo pa splavajo naše sanje in rezultati našega večletnega dela, naša osnova za življenje. Od »pufa« in primanjkljajev ne moremo živeti, zato bo od danes vsakdo napet vnesel občutek resnosti, reda in zakonitosti, s čimer bodo od slej lahko odpadli vsi nezaželeni posegi na tuja področja, in bo vsakdo, ki bi rad pometal, lahko z veliko brezovo metlo pometal in pomedel lep kup navlake pred svojim lastnim pragom. S tem bo odpadla precejšna

SISTEMATIKA POSLOVANJA - ZAHTEVA SODOBNE TEHNOLOGIJE

kaj je koristno za podjetje. Tu se šele začne študij tipizacije in standardizacije in neusmiljena akcija pri urejevanju kooperacije.

Mnogih podatkov, ki jih v tej zvezi v razvoju, programiranju in ekonomiki želimo, ni mogoče sploh doseči brez uvedbe računalnikov. To je dodatna zahteva sodobne tehnologije. V svetu obstaja splošno stremenje, shraniti vse osnovne podatke o proizvodih in tehnološke elemente operacij v magnetne pomnilnike in opravljati planiranje, kontrolo zalog v skladiščih, sestavljanje proizvodnih kosovnic, pripravljane osnovnih podatkov za tipiziranje in standardiziranje, izračunavanje norm itd. z elektronskim računalnikom. Tako prinašajo hitre in optimalne rešitve in omogočajo hitre in pravilne odločitve. Z njimi je mogoče

opravljati zamotane matematične naloge in to celo v najkrajšem času. Uporabljajo jih celo za razvoj standardnih vezij in prikazovanje zakonitosti pri iskanju novih oblik, tako da se že dejansko uresničuje utopija: računalnik gradi računalnik, odnosno robot gradi robota.

Medtem, ko se z nekaterimi razvojnimi deli uvrščamo v evropsko povprečje (računamo filtre za elektronske aparature z elektronskim računalnikom, imamo elektronsko telefonsko centralo, imamo razvit svoj kodni sistem za oštevilčenje lastnosti proizvodov in v razvoju sistem »TES« za hitro določevanje tehnoloških elementov za sestavljanje norme v serijski proizvodnji itd.), pa je povprečna raven nekaterih služb v podjetju daleč pod evropskim povprečjem.

Zavod za avtomatizacijo je v času svojega obstoja pripravil nekatere sistemske rešitve, ki so osnova za uvajanje zahtevane sistematike poslovanja na področju tehnike in sicer je izvedel:

- Poenotenje tehnološke dokumentacije, poenotenje konstrukcijsko-proizvodne dokumentacije s pravilnikom o enotnem poslovanju z dokumentacijo v pogojih, ki jih narekuje združeno podjetje in izdal enotne standarde. Nadalje je pripravil
- sodoben način sestavljanja konstrukcijske dokumentacije, ki nudi precejšnje prihranke pri konstruiranju, planiranju proizvodnje in pri mehanografski obdelavi podatkov za proizvode z mnogimi izpeljankami.
- Oštevilčenje in kodiranje dokumentacije in proizvodov (kvalifikacijski sistem), ki je osnova za uvajanje siste-

matičnega dela v službah priprave industrijske proizvodnje in ki omogoča analiziranje podatkov z mehanografskimi stroji.

● Sistem sodobnega postavljanja časov, v tej zvezi pa tudi študij dela ter sistem tehnoloških elementov za serijsko proizvodnjo »TES«, ki omogočajo dvigniti tehnologijo na višjo raven.

● Razvoj elementov in same sisteme za izvedbo cenene avtomatizacije.

● Elektronski računski center za reševanje težkih tehničnih in gospodarskih problemov.

Podobno pričakujemo v prvi stopnji uvajanja sistematike poslovanja objavo dosežkov in programe ostalih služb v podjetju: organizacijske, kadrovske, programske in prodajne služ-

be ter služb s področja ekonomike in upravljanja, da bo mogoče vse dosežke povezati v enotno akcijo za uvedbo sodobne poslovne sistematike.

Kritično preglejmo prehojeno pot in dohitimo zamujeno! Samoupravljalce, od Tebe je še prav posebno odvisen uspeh akcije, ker brez odločne ureditve notranjih odnosov in splošnega dviga strokovne ravni ne more biti uspeha. Vse gospodarske organizacije tečejo na cilj, kdor ga, bo prvi dosegel, utegne zagospodariti ostalim ali jih uničiti!

Uprava Zavoda za avtomatizacijo pripravlja v tej zvezi v aprilu posvetovanje za vodilni kader združenega podjetja.

Izvečki iz sklepov samoupravnih organov

(Nadaljevanje s 7. strani)
Franca Domitra ter tudi s tem, da je imenovani že pred tem zasedanjem prekinil delovno razmerje s tovarno in sicer z dnem 14. marca 1966 in zahteval takojšno izročitev svoje delovne knjižice.

● Delavski svet je obravnaval vlogo občinskih skupščin glede odvajanja sredstev za šolstvo in sprejel sklep, da se oddvoji za strokovno šolstvo 0,2% iz sklada osebnih dohodkov in sicer občinskimi skupščinami, na območju katerih poslujejo enote in obrati tovarne elementov za elektroniko. Delavski svet s tem v zvezi pooblašča direktorja tovarne, da v tem smislu sklene s prizadetimi občinskimi skupščinami ustrezne pogodbe.

● Delavski svet je obravnaval predlog finančnega sektorja o deležu kreditni banki in hranilnici in sprejel sklep, da tovarna elementov za elektroniko pristopi z deležem 10 milijonov starih dinarjev, plačljivih v petih obrokih, od katerih zapade v plačilo prvi obrok s 1. 1. 1967.

● Delavski svet je obravnaval sklep upravnega odbora v zvezi s počitniškimi domovi in s tem sklepom soglašata ter sklene, da zaradi nastopajoče sezone ostane v letošnjem letu tako, kot je, pač pa pod pogojem, da se ob koncu sezone poslovanje teh domov zaključijo in se ob zaključku leta, to se pravi s 1. januarjem 1967 spet prenesejo na tovarno elementov za elektroniko.

● Po obravnavi stanja v DE Orodjarna in o dobavi potrebnih orodij obratu Keramični kondenzatorji v Žužemberku, je delavski svet sklenil, naj se v DE Orodjarna takoj uvede druga izmena, če pa se bo pokazala potreba pa še tretja izmena.

● Delavski svet je obravnaval predlog finančnega sektorja ter sprejel sklep, da bo tovarna dala vsa prosta sredstva na svojih računih pri Službi družbenega knjigovodstva (a vista sredstva) na razpolago banki — kot depozit na vpogled.

Sklepi 24. seje UO tovarne elementov za elektroniko (23. 3. 1966)

● UO je obravnaval in vzel na znanje finančno poročilo o poslovanju tovarne za čas od 1. 1. 1966—15. 3. 1966.

I S K R A — glasilo delovnega kolektiva Iskra industrije za elektromehaniko teledukomunikacije elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — odgovorni urednik: Igor Slavec — izhaja tedensko — Tisk in kličjeji: »CP Gorenjski tisk« Kranj.

UO je obravnaval in vzel na znanje poročilo o izvajanju sanacijskega programa. Glede na ugotovitve, da je tovarna prekoračila normativ in s tem ne izpolnjuje sanacijskega načrta združenega podjetja, UO zahteva, da delavski sveti obratov mesečno obravnavajo in kontrolirajo izvajanje sanacijskega načrta v svojih obratih in v primeru neizpolnjevanja podvzamejo ustrezne ukrepe.

● V zvezi s sprejemom novega statuta tovarne in na osnovi sklepa DS tovarne z dne 16. 3. 1966, ki se glasi:

»Na osnovi razprave statuta in v skladu s členom 95 sprejme DS sklep, da se izvrši razpis za vsa nova vodilna delovna mesta do 1. 4. 1966.« sprejme UO sklep, da imenuje komisijo za razpis vseh novih vodilnih delovnih mest tovarne in sicer za:

- delovno mesto vodje komercialne službe,
- delovno mesto vodje plansko-analitsko-organizacijske službe in
- delovna mesta vseh vodij obratov tovarne

v sestavi:

1. Levec Edvard — kot predsednik
2. Ladiha Alojz — kot član
3. Mihailovič Slavomir — kot član
4. Hrženjak Stane — kot član

V razpisne komisije za razpise delovnih mest vodij obratov imenuje UO po dva člana, in sicer:

- v razpisne komisije obratov Žarnice, Feriti in Magneti tov. Hrženjaka Staneta in Mihailoviča Slavomirja;
- v razpisne komisije obratov Keramični kondenzatorji Žužemberk, Upori Sentjerne, Keramika in Orodjarna pa tov. Ladiho Alojza in tovariša Levca Edvarda.

V zvezi s tem UO poziva delavske svete obratov, da takoj imenujejo še po dva člana iz svojih obratov, tako da bodo razpisne komisije lahko dale razpis v objavo v roku, ki ga je določil DS tovarne, to je do 1. 4. 1966.

Razpisne komisije obratov same izvolijo predsednike oz. se konstituirajo.

Razpisne komisije naj poleg splošnih pogojev, ki so navedeni v statutu tovarne, v razpisih predpišejo še naslednje posebne pogoje:

Za delovno mesto vodje komercialne službe:

- komercialist s prakso na področju šibkega toka ali tehnik s področja šibkega toka s komercialno prakso, znanje vsaj enega tujega jezika (nemški ali angleški), registracija za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov;
- za delovno mesto vodje plansko-analitsko-organizacijske službe:

— ekonomist s prakso v organizacijsko-analitski službi v večjem podjetju, delo v kovinsko predelovalni industriji.

Za delovna mesta vodij obratov tovarne:

Obrat Žarnice:
— strojne ali elektro stroke;

Obrat Feriti:
— kemik, strojnik s poznavanjem elektro stroke ali elektro s poznavanjem strojne stroke;

Obrat Magneti:
— metalurg ali strojnik s prakso v livarstvu;

Obrat Keramika:
— keramik ali kemik s poznavanjem elektro in strojne stroke, strojnik s poznavanjem keramične in elektro stroke, elektro stroke s poznavanjem strojne in keramične stroke;

Obrat Upori Sentjerne:
— strojnik s poznavanjem elektro stroke, elektro s poznavanjem strojne stroke;

Obrat Keramični kondenzatorji Žužemberk:

— strojnik s poznavanjem elektrostroke, elektro s poznavanje strojne stroke;

Obrat Orodjarna:
— strojnik s prakso v orodjarni.

Poleg navedenih posebnih pogojev je še pogoj za vse vodje obratov poznavanje organizacije velikoserijske proizvodnje.

Kot posebni pogoj mora biti v razpisu tudi navedeno, da poskusna doba traja tri mesece.

Rok za prijavo na razpis je 15 dni od dneva objave razpisa.

Ponudbe naj se pošiljajo priporočeno, z oznako na kuverti, na katero delovno mesto se ponudnik prijavlja.

Komisija mora pri odgovoru ponudniku upoštevati določila pravilnika o delovnih razmerjih tovarne.

● UO je glede na to, da še ni sprejet gospodarski plan za leto 1966 sprejel sklep, da se izplača akontacija OD za mesec marec v višini 120%.

Mladina tekmuje

Zapisali smo že, da so se v januarju začela športna tekmovanja med mladimi člani kranjskih gospodarskih organizacij. Prvo tako srečanje je pokazalo, da imamo v Iskri odlične strelce, ki so v streljanju z zračno puško prepričljivo premagali ekipe ostalih organizacij.

Tekmovanje se je v marcu nadaljevalo. Zimski bazen v Kranju je sprejel pod streho plavalne ekipe štirih kolektivov, ki sta se jim pridružili še vrsti Solskega centra Iskra in ZZA (izven konkurence). Naši tekmovalci so se tudi tokrat izkazali, saj so v vseh disciplinah plavalnega sporeda dosegli najboljše čase. Zlasti se je odlikoval dijak SC Igor Korinšek, ki je zmagal kar v 2 disciplinah, nastopil pa je tudi za zmagovalno štafeto. Uspešna je bila tudi Olga Rakovec, ki je bila najboljša med mladinkami.

50 m hrbtno mladinci:
1. Igor Korinšek 34,44 — SC; 2. Marjan Pičulin 36,45 — Elektr.; 5. Srečo Pregelj

Igor Korinšek

45,78 — ZZA; 7. Anton Skale 52,14 — ZZA.

50 m prsno mladinci:
1. Primož Boncelj 39,0 — SC; 3. Ljubo Arizanovič 42,6 — Elektr.; 4. Marjan Breščak 43,2 — ZZA; 5. Božo Verbič 43,8 — ZZA.

Štafeta 3 x 25 mešano:
1. Solski center 48,6; ZZA 51,6; 3. Elektromehanika 51,72.

20. marca, ko je večina vnetih smučarjev »Iskre« uživala na terenih Zelenice, se je mlada ekipa »Elektromehanika« podala na pobočja Krvavca, da bi se pomerila v veleslalomu z ekipami ostalih šestih sodelujočih kolektivov. Tekmovalci so morali progo prevoziti dvakrat. Čeprav močno oslABLJENA, se je naša ekipa uvrstila na drugo mesto, posamezniki pa so se med 21 tekmovalci prav tako dobro odrezali.

REZULTATI:
Ekipno: 1. Sava; 2. Iskra; 3. Toso.

Posamezniki: 1. Zupan (Kovinar); 2. Rolih (Sava); 3. Vrtač (Toso); 4. Hafnar (Elektr.); 9. Miklavc (Elektr.); 12. Weisseisen (Elektr.).

B. M.

REZULTATI:

25 m prsno mladinke:
1. Olga Rakovec 22,74 — Elektromehanika.

50 m prsno mladinci:
1. Igor Korinšek 28,14 — SC; 2. Marjan Pičulin 30,90 — Elektr.; 4. Srečo Pregelj 32,64 — ZZA; 6. Anton Skale 35,40 — ZZA; 7. Marjan Breščak 36,60 — ZZA.

Ljubo Arizanovič

Pred nedavnim se je od kolektiva GTS v kranjski tovarni poslovila tov. Cilka Šter, ki je po letih službovanja odšla v zaslužni pokoj. Darila in cvetje, kakor tudi iskrena želja članov kolektiva v GTS, da bi svoj pokoj uživala v zdravju in zadovoljstvu jo je ganila, zakar se svojim sodelavcem prek uredništva iskreno zahvaljuje.